

Mravní výchova vojáků spojených ozbrojených sil

Marxistické strany zemí socialistického společenství věnují ve svých hospodářských a sociálních programech pozornost jak ekonomickým a materiálním problémům společenského života, tak i duchovním činitelům, které ovlivňují individuální i společenský život.

V duchovní oblasti společenského života socialistické společnosti zaujímají trvalé a nezastupitelné místo i morální jevy a procesy, které významně ovlivňují vědomí, postoje, hodnotové orientace, rozhodování jednotlivců i sociálních kolektivů.

Pokusme se proto o vyvození aktuálních úkolů mravní výchovy příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy, obsažených ve sjezdových dokumentech komunistických a dělnických stran zemí socialistického společenství.

Naše zamyšlení nad aktuálními úkoly mravní výchovy příslušníků socialistických armád vychází z faktu, že: "... v období rozvinutého socialismu se dovršuje přestavba všech společenských vztahů na zásadách kolektivismu... Tato přestavba zahrnuje materiální a duchovní sféru, celý způsob našeho života." (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály, Praha 1981, s. 58.)

V životě socialistické společnosti i v životě socialistické armády působí v dialektické jednotě faktory materiální a duchovní povahy. Mezi faktory duchovní povahy — politickými, právními, vědeckými,

estetickými a filozofickými idejemi, teoriemi a názory — zaujímají nezastupitelné místo i ideje, teorie a názory mravní povahy.

Mravní ideje a cítění, mravní normy a hodnoty, mravní postoje a jednání, mravní rozhodování a hodnocení provázejí individuální a společenský život od nepaměti. Přitom je nutné vidět dějinnou tendenci, která zvýrazňuje sociální funkce a úlohu mravních jevů a procesů v třídně rozděleném světě v závislosti na dosaženém stupni sociálního pokroku, včetně mravního pokroku, v neposlední míře i na historickém stupni humanismu.

V tomto smyslu současný dosažený stupeň uskutečněných socialistických revolučních proměn zemí socialistického společenství činí mravní problematiku života socialistické společnosti ve zvýšené míře předmětem teoretického a praktického zájmu.

Tuto skutečnost mj. výstižně vyjadřuje i Program Jednotné socialistické strany Německa: „Rozvinutá socialistická společnost — to znamená dále zvyšovat socialistické uvědomění širokých mas, aktivně utvářet jejich marxisticko-leninský světový názor a komunistickou morálku, důsledně překonávat egoismus, individualismus a ostatní projevy měšťácké ideologie.“ (Program Jednotné socialistické strany Německa. In: IX. sjezd Jednotné so-

cialistické strany Německa. Praha 1976, s. 404.)

Zamýšlíme-li se nad faktory, které podmiňují v určující míře zvýšený zájem o problematiku socialistické morálky, socialistických mravních vztahů, norem, ideálů, hodnot, mravních aspektů volby, rozhodování, hodnocení, jednání a mravní odpovědnosti, v neposlední řadě i výchovy pozitivních mravně charakterových vlastností socialistické osobnosti, můžeme mezi nimi nalézt mj. takové determinující faktory, jako je nutnost formování socialistického způsobu života všech občanů socialistické společnosti i překonávání pozůstatků a přežitků, se socialistickou morálkou neslučitelných projevů buržoazní, maloměstácké i náboženské morálky, vytváření všestranně, harmonicky rozvinuté socialistické osobnosti – budovatele a obránce socialistických národních i internacionálních revolučních vymožeností.

Socialistický způsob života má svou neododdělitelnou mravní stránku, která se projevuje mj. v existenci socialistických mravních vztahů mezi lidmi a sociálními skupinami, v existenci pravidel a norem socialistické morálky, regulující vzájemné vztahy, rozhodování a jednání jednotlivců a sociálních kolektivů; v mravní hodnotové orientaci lidí a mravní stupnici hodnot socialistické morálky, v mravním životě jednotlivců a sociálních kolektivů atd. Hloubka soudobého světového sociálního antagonismu vyvolává hluboké sociálně ekonomicky a třídně politicky podmíněné difference ve způsobech života lidí soudobých sociálně ekonomicky a sociálně politicky protikladných civilizací. Na druhé straně v zemích socialistického společenství, v podmínkách sociálně homogeních společenských systémů dochází k postupnému sblížování způsobu života lidí v socialistické společnosti v internacionálním měřítku.

Již na XXV. sjezdu KSSS se hovořilo o tom, že: „... probíhá proces sblížování socialistických států. Tento proces se dál rozvíjí. Přitom nestírá národní specifitu a historické zvláštnosti socialistických zemí. V rozmanitosti forem jejich společenského života a organizace ekonomiky je třeba vidět to, co fakticky existuje: bohatství cest a metod vytváření socialistického způsobu života.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 12.)

Není proto nikterak náhodné, že v popředí pozornosti ideologického zápasu mezi socialismem a kapitalismem stojí mj. i ideová konfrontace v otázkách socialis-

tického a buržoazního i maloburžoazního způsobu života.

Ve sjezdových dokumentech komunistických a dělnických stran zemí socialistického společenství je věnována trvalá pozornost teoretickým i praktickým otázkám formování socialistického života lidí.

„Smyslem veškerého našeho výchovného úsilí je utvářet všestranně se rozvíjející osobnost člověka, formovat jeho myšlení a čtení v duchu našich socialistických ideálů, morálních norem a životních hodnot.“ (Sborník hlavních dokumentů XVI. sjezdu KSC. Praha 1981, s. 36.)

V jistém smyslu můžeme říci, že prakticky všechny otázky ekonomického, politického, sociálního a kulturního rozvoje zemí socialistického společenství, řešené na sjezdech bratrských komunistických stran, se týkají a bezprostředně vztahují k jednotlivým prvkům a stránkám socialistického způsobu života lidí. Marxisticko-leninské strany zemí socialistického společenství vycházejí z toho, že existuje vzájemná závislost a podmíněnost mezi aktivním podílem každého příslušníka socialistické společnosti na jejím rozvoji a celkovým způsobem jeho života.

Jak ukazují sjezdové dokumenty bratrských komunistických stran, nejtěžším neblahým dědictvím, které nám zanechal kapitalismus a se kterým je nutné svést zápas, je maloměstáctví a maloměstácké recidivy způsobu života lidí, s nimiž se můžeme v zemích socialistického společenství setkávat.

V dokumentech XXVI. sjezdu KSSS se v této souvislosti uvádí: „... sovětský člověk je svědomitý pracovník s velkým politickým rozhledem, vlastenec a internacionalista. Je odchován stranou, hrdinnými dějinami naší země, celým naším zřízením... To však neznamená, že jsme už vyřešili všechny problémy spojené s formováním nového člověka. Na tomto poli nás čeká ještě mnoho práce.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 64.) Na jiném místě se k tomu dodává: „Sovětské lidi ve své většině pracují poctivě a se zaujetím, ... ale vyskytují se i jedinci, kteří se snaží co nejméně dát a co nejvíce od státu uřvat. Taková psychologie plodí egoismus a maloměstáctví, chamtivost a lhostejnost ke starostem a práci lidí.“ (Tamtéž, s. 64.)

Obdobně hovoří i závěry XII. sjezdu Maďarské socialistické strany: „... převážná většina maďarské mládeže je pro socialismus. Považujeme ji za záruku své budoucnosti. Naše mládež svou připraveností a skutky dokazuje, že je na ni možno spo-

léhat ve studiu i v práci, že čestně splní své povinnosti při obraně vlasti a aktivní úlohu ve společenském životě. Zároveň se nelze nezmínit o tom, že i mezi mládeží jsme svědky negativních jevů, jako je lhostejnost, u některých cynismus a sklonky k lshkomyslnému životu.“ (XII. sjezd Maďarské socialistické dělnické strany. Praha 1980, s. 50.)

Na základě této skutečnosti jsou formulovány i úkoly mj. pro oblast mravní výchovy. „Je třeba soustředit pozornost na ideologické a morální otázky, které jsou z hlediska rozvoje společnosti nejdůležitější; na zvýšení účty k práci, na respektování zájmů společnosti a službu těmto zájmům, na posílení kolektivismu, prohloubení socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu, na překonávání ideologicky škodlivých a socialistickému zřízení nepřátelských zpátečnických názorů, které jsou v rozporu se socialistickými zásadami.“ (XII. sjezd Maďarské socialistické dělnické strany. Praha 1980, s. 73.)

Stejnými problémy se zabývá i Jednotná socialistická strana Německa: „Socialistické společnosti jsou bytostně cizí způsoby jednání, jak se projevují v egoismu a ziskuochtivosti, v šosáctví nebo ve snaze obohacovat se na účet společnosti. Strana se rozhodně staví proti necitlivosti a bezohlednosti v lidských vztazích, proti pokrytectví a cynismu, proti nedůstojnému chování vůči druhému pohlaví. Vyzývá

k rozhodnému boji proti porušování zákonů, proti asociálnímu chování, proti chuligánství a opilství.“ (Program Jednotné socialistické strany Německa. In: IX. sjezd Jednotné socialistické strany Německa. Praha 1976, s. 436.)

Ani problémy mravní výchovy v Československu nečiní výjimku pokud jde o překonávání maloměstských mravních přžitků. „Vést mladého člověka ke skromnosti, k účtě k práci, k tomu, aby chápal, že nemůže přicházet jen s požadavky, ale musí sám přispívat ke společnému dílu, to není moralizování. To je nezbytná součást výchovy mladého člověka.“ (Sborník hlavních dokumentů XVI. sjezdu KSČ. Praha 1981, s. 32.)

Na základě současné situace závěry XVI. sjezdu KSČ zdůrazňují: „Proto zůstává základním příkazem veškeré naší ideologické činnosti vést lidi k třídní bdělosti a k nesmiřitelnosti s buržoazní ideologií. Trvalým úkolem je principiální boj proti pravicovému oportunismu a všem odrůdám revizionismu, proti různým projevům maloměstství a přžitkům ve vědomí lidí.“ (Tamtéž, str. 36.)

Studium sjezdových dokumentů komunistických a dělnických stran zemí socialistického společenství ukazuje, že v těchto zemích existují do značné míry obdobné úkoly, pokud jde o překonávání přžitků a recidiv maloměstské mentality a způsobu života.

Formování socialistického způsobu života představuje integrální, celospolečenský proces. V plné míře se vztahuje i na příslušníky socialistické armády, jejichž způsob života, i přes některé zvláštnosti podmíněné charakterem, posláním a sociálními funkcemi socialistické armády, se nemůže podstatně a zásadně odchylovat od socialistického způsobu života společnosti.

Armády zemí socialistického společenství představují v současných podmínkách třídní antagonismy rozděleného světa nedílnou součást socialistické společnosti. Netvoří žádnou výlučnou, od socialistické společnosti izolovanou instituci, která žije jen svým vlastním životem a problémy. Naopak, žijí problémy svých národních a státních pospolitostí a svými specifickými možnostmi a prostředky se spolupodílejí na řešení řady vnitřních i vnějších zahraničněpolitických problémů a úkolů.

V tomto smyslu ani problémy mravního rozvoje socialistické společnosti a jejich členů, mravní výchovy občanů socialistické společnosti nejsou a nemohou být cizí socialistickým armádám.

Obsah mravní výchovy příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy vychází z dvojího úlohy socialistické armády — přípravy obránce i budovatele socialistické společnosti. „Musí nám jít stále o to, aby si mládež byla vědoma své odpovědnosti před budoucností, aby svou lásku k rodné zemi vyjadřovala prospěšnou prací pro socialismus, ... aby byla připravena k budování a obraně socialistické vlasti.“ (Sborník hlavních dokumentů XVI. sjezdu KSČ. Praha 1981, s. 32.)

Na formování mravní složky socialistického způsobu života a mravního profilu socialistické osobnosti se podílejí prakticky všechny socialistické společenské instituce — strana, stát, rodina, výchovné

vzdělávací instituce, společenské zájmové a kulturní organizace i pracovní kolektivy. Mezi nimi zaujímá významné místo i socialistická armáda.

Službou v socialistické armádě prochází periodicky plná polovina příslušníků mladé populace, pro něž je vojenská služba v pravém slova smyslu školou života. Socialistická armáda se tak stává mj. i výchovně vzdělávací institucí, která přebírá vedle rodiny, školy i pracovních kolektivů a společenských organizací nemalý podíl na všestranném, harmonickém rozvíjení socialistické osobnosti — příslušníka socialistické armády.

Úkolem mravní výchovy, uskutečňované v socialistických armádách, je spolupodílet se na formování mravní složky socialistického způsobu života příslušníků armády, zejména na vštěpování norem, pravidel a zásad socialistické morálky, formování socialistického mravního vědomí, mravní hodnotové stupnice a mravního hodnotového vědomí, pěstování pozitivních mravně charakterových vlastností, mravní zdatnosti, odolnosti při řešení, rozhodování a jednání v mravně závažných individuálních i společenských situacích.

Složitost procesu formování mravní složky socialistického způsobu života příslušníků socialistické armády vyplývá z nutnosti vést boj se zakoreněnými přežitky a pozůstatky mravního vědomí a jednání neslučitelnými s normami, principy, hodnotami a postoji socialistické morálky. Na nutnost tohoto sociálního zápasu upozorňoval za svého života i V. I. Lenin: „Budeme usilovat o vymýcení zločinné zásady »Každý za sebe, jenom bůh za všechny« ... Budeme usilovat o to, abychom masám vštípli, aby jim přešla do krve, do jejich každodenního života zásada »Všichni za každého a jeden za všechny.« [Lenin, V. I.: Spisy, sv. 31. Praha 1955, s. 120.]

Mravní výchova příslušníků socialistických armád musí kromě obecně závazných, celospolečenských mravních požadavků a potřeb sledovat i požadavky a potřeby specificky vojenské povahy.

Vojenství, jeho instituce, mírová i válečná praxe vždy představovaly a i dnes představují prvotně nástroje v rukou ekonomicky a politicky vládnoucích tříd.

Soudobý ozbrojený zápas vyžaduje požadavky na politické a mravní kvality vojáků. Je tomu tak mimo jiné i proto, že v bojovém potenciálu armády vystupuje do popředí morálně politický faktor.

Každý vojenský jev nebo proces má svou neoddělitelnou mravní stránku, mravní aspekt. Plným právem se v této souvislosti v závěrech XXVI. sjezdu KSSS při-

pomíná: „Bojový potenciál sovětských ozbrojených sil tvoří těsné spojení dokonalé technické vybavenosti s vojenským mistrovstvím a nezlomnou morálkou.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 66.)

Mravní výchova příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy, která se vztahuje k mravní složce socialistického způsobu života příslušníků socialistických armád, nemůže brát v úvahu jen socialistický způsob života v mírových, neválečných podmínkách. Musí brát v úvahu i možné proměny obsahu socialistického způsobu života příslušníků socialistické armády při vynuceném přechodu společnosti z mírových podmínek na válečné podmínky.

Historické zkušenosti z vývoje předsozialistických společensko-ekonomických společenských řádů i zkušenosti socialistických zemí z období, kdy byly nuceny angažovat se při vojenském odražení agrese imperialistických států, kdy byly nuceny řídit se kategorickým imperativem: „Vše pro frontu“, „Vše pro vítězství nad nepřítelem“ ukazují, jak výrazně tyto společensky mimořádné situace zasáhly do života jednotlivců i společnosti jako celku.

Války totiž vždy hluboce zasahovaly do individuálního i společenského života lidí. Vždy byly náročnou, dramatickou prověrkou životaschopnosti společenských zřízení, prověrkou fyzické i duchovní, morálně politické pevnosti, odolnosti obyvательства i příslušníků armády.

Úkolem mravní výchovy příslušníků socialistických armád je spolupodílet se na přípravě lidí i pro tyto možné extrémní životní situace vyvolané válkou, která zpravidla pronikavě snižuje hmotnou a kulturní úroveň lidí, snižuje spotřebu základních existenčních prostředků na hranici i pod hranici biologicky opodstatněného existenčního minima, která přináší nesmírné strádání, destrukci a ničení lidského zdraví, lidských životů, rodin a rodinného soužití, která přináší s sebou mimořádnou psychickou a mravní zátěž.

Je nutné připomenout, že: „Soudobá armáda a její úkoly ... přináší i nové nároky na morální pevnost, psychické a fyzické zocelení.“ [Celoarmádní stranický aktiv k rozpracování a realizaci závěrů XVI. sjezdu KSČ v ČSLA. Praha 1981, s. 25.]

Velitelé a političtí pracovníci armád členských států Varšavské smlouvy, kteří vycházejí ze současné, vinou imperialistických států krajně vyhrodené situace, jsou nuceni přijímat včasné opatření v procesu komunistické výchovy k přípravě při-

slušníků socialistických armád mj. i ve směru vypěstování mravní zdatnosti a schopnosti zvládnout a obstát v možných mravně konfliktních situacích, na které válka nikdy nebyla příliš chudá.

Jen tak je možné preventivně předcházet vzniku různých deziluzí a selhání člověka a včas formovat fyzickou, psychickou, politickou a mravní odolnost vojáků socialistických armád pro životní zkoušky, jimž by je podrobila válka, kdyby se ji našim třídním nepřátelům přece jen podařilo rozpoutat.

Mravní výchova příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy vychází z poznání, že v současnosti „... boj za upevnění míru a za další uvolňování mezinárodního napětí... je problém vskutku celosvětového významu, neboť dnes neexistuje pro žádný národ podstatnější, důležitější úkol, než je udržení míru, než je zajištění nezákladnějšího práva každého člověka — práva na život.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981. s. 7.)

Jinými slovy řečeno, nemalé úkoly vyplývají pro mravní výchovu příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy ze sociálního zápasu, vedeného za odvrácení světové termonukleární války a udržení spravedlivého trvalého světového míru.

V současné třídně rozděleném světě dochází vinou imperialistických států, podporovaných reakčními silami a režimy, velmi často ke vzniku nových a nových ohnisek vnitropolitického a zahraničněpolitického napětí a nezdolná k propuknutí ozbrojených konfliktů, v nichž proti sobě stojí progresivní revoluční síly a síly sociální reakce a kontrarevoluce.

Za této situace vstupují do centra pozornosti mravní výchovy příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy i mravní aspekty socialistického vlastnictví a proletářského internacionalismu.

Všechny komunistické a dělnické strany zemí socialistického společenství se na svých posledních sjezdech jednomyslně přihlásily k socialistickému vlastnictví i proletářskému internacionalismu, které nepředstavují pouze politickou hodnotu, ale i hodnotu mravní a hodnotu socialistického humanismu.

Věrní Leninově odkazu a požadavku, je nutné naučit se být internacionalistou skutky, a „... aby byl někdo ... internacionalistou, nesmí myslet jenom na svůj národ, ale musí nad něj stavět zájmy všech, jejich všeobecnou svobodu a rovnoprávnost.“ (Lenin, V. I.: Spisy, sv. 22. Praha 1957, s. 373.) Naše země poskytují

nemalou politickou, morální, materiální i vojenskou pomoc druhým národům.

Výmluvně a nedvojsmyslně o tom hovoří materiály XXVI. sjezdu KSSS: „Kdykoli to vyžadují zájmy bezpečnosti země, zájmy obrany míru, kdykoli je třeba pomoci obětem agrese, projevuje se sovětský voják před světem jako nezištný a odvážný vlastenec, internacionalista, odhodlaný překonávat všechny překážky.“ (XXVI. sjezd KSSS. Dokumenty a materiály. Praha 1981, s. 66.)

Na nejednom místě sjezdových dokumentů komunistických dělnických stran zemí socialistického společenství můžeme nalézt přihlášení se k proletářskému internacionalismu. „Bojujeme za spravedlivý mír a bezpečnost národů, za zájmy pracujících.“ (Tamtéž, s. 12.) Na jiném místě se k tomu dodává: „Společně s dalšími bratrskými zeměmi pomáháme státům, které se osvobodily, zvyšovat jejich obrannou schopnost, jestliže se na nás s takovou žádostí obrací... Jsme proti vývozu revoluce, ale nemůžeme souhlasit ani s vývozem kontrarevoluce.“ (Tamtéž, s. 14.)

V dokumentech XII. sjezdu Maďarské socialistické dělnické strany se připomíná: „Vyjadřovali jsme zájmy naší země a lidu, dodržovali zásady proletářského internacionalismu a mírového soužití a snažili jsme se tak přispět k dalšímu uvolňování napětí, upevnění míru, k posílení sil národní nezávislosti, socialismu a společenství.“ (XII. sjezd Maďarské socialistické a dělnické strany. Praha 1980, s. 41.) „Svou práci musíme konat s vědomím, že dobrá služba národním zájmům je neodlučitelná od internacionalismu, stejně jako je podpora mezinárodního pokroku neodlučitelná od služby zájmům našeho lidu.“ (Tamtéž, s. 74.)

„Rozhodující je přátelství a spojenectví se SSSR, příslušnost ke společenství socialistických zemí, účast ve Varšavské smlouvě, spolupráce s RVHP a solidarita se všemi pokrokovými silami ve světě,“ zdůrazňují dokumenty IX. mimořádného sjezdu Polské sjednocené dělnické strany. (Tribuna ludu ze dne 15. 7. 1981, s. 3.)

V materiálech XII. sjezdu Bulharské komunistické strany se v této souvislosti uvádí: „Bulharská lidová armáda a orgány ministerstva vnitra budou i nadále stejně obětavě, bezvýhradně a statečně sloužit lidu, naší socialistické vlasti a komunistickému ideálu.“ (Ze Zprávy o činnosti ÚV BKS a dalších úkolech strany, přednesené na XII. sjezdu BKS. Rudé právo ze dne 1. dubna 1981, s. 6.)

Stejná slova zazněla i z tribuny X. sjezdu Jednotné socialistické strany Němec-

ka: „Nejvyšším zákonem našeho jednání je a zůstane proletářský internacionalismus, mezinárodní solidarita se všemi národy, které bojují za svobodu. Všechny národy, které bojují za národní a sociální osvobození, za nezávislost, demokracii a pokrok, mohou i v budoucnosti vždy počítat se solidaritou NDR.“ [Ze Zprávy ÚV SED, přednesené na X. sjezdu jednotné socialistické strany Německa. Rudé právo ze dne 13. dubna 1981, s. 5.]

Obdobně se uvádí v závěrech XII. sjezdu Rumunské komunistické strany: „Rumunská komunistická strana se bude i v budoucnu důrazně snažit o rozvoj vztahů se všemi komunistickými a dělnickými stranami, se všemi revolučními, demokratickými a pokrokovými silami a plnit s pevným odhodláním svou úlohu revolučního bojového oddílu při prosazování politiky pokroku, míru, uvolňování, bezpečnosti, ozbrojení a překonávání ekonomické zaostalosti.“ [XII. sjezd Rumunské komunistické strany, Rudé právo ze dne 20. 11. 1979, s. 7.]

Na jiném místě se k tomu dodává: „Rumunská socialistická republika přikládá mimořádný význam vztahům s členskými zeměmi Varšavské smlouvy, vojenské součinnosti s těmito zeměmi při obraně proti imperialistické agresi a při prosazování uvolňování napětí a míru.“ [Tamtéž, s. 7.]

V tomto smyslu stojí před mravní výchovou příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy takové úkoly, jako je např. objasňování mravní hodnoty vojenské služby v socialistické armádě; mravní hodnoty koaličního obranného společenství armád Varšavské smlouvy; mravní hodnoty obrany trvalého, spravedlivého světového míru; mravní hodnoty internacionální podpory národů bojujících za své sociální a národní osvobození; mravní hodnoty sociálně spravedlivé války, formování mravně charakterových vlastností osobností vojáků socialistických armád; pěstování morálně politické odolnosti a morálně politického stavu příslušníků socialistické armády jako jednoho z činitelů spolupůsobících na průběh a konečný výsledek války atd.

Mravní výchova příslušníků armád členských států Varšavské smlouvy pamatuje na výše uvedené, mimořádně politicky a vojensky i eticky závažné situace, především objasňováním mravního aspektu proletářského internacionalismu, mravního ospravedlnění politické, ekonomické a za určitých okolností i vojenské pomoci společenstvím třídám, národům i státům, které vedou sociálně politicky i mravně spravedlivý sociální zápas. Současně s tím

mravní výchova formuje odpovídající politické i mravní postoje příslušníků socialistických armád. Do vědomí příslušníků socialistických armád je nutné vstoupit ideu, že socialistická morálka je „plně podřízena zájmům třídního boje proletariátu“ a její nejvyšší hodnotou je to, „co pomáhá zničit starou vykořisťovatelskou společnost“. [Lenín, V. I.: Spisy, sv. 31. Praha 1955, s. 289.]

Nové mírové návrhy, které tlumočil L. I. Brežněv z tribuny XXVI. sjezdu KSSS a k nimž se jednoznačně připojily marxistické strany zemí socialistického společenství, jsou výrazným projevem socialistického humanismu i socialistického mravního přístupu k realitě současných mezinárodních vztahů.

Marxisticko-leninská teorie a komunistické hnutí považuje spravedlivý mír nejen za politickou, ale i za jednu z významných mravních hodnot a její obranu za politickou a mravní povinnost. Mravní výchově příslušníků socialistických armád připadá v tomto smyslu úkol pěstovat vědomí osobní mravní odpovědnosti příslušníků armády za vytvoření všech materiálních a duchovních předpokladů zachování spravedlivého trvalého světového míru.

Marxismu-leninismu a mezinárodnímu komunistickému hnutí je však současné cizí abstraktně humanistický a pacifistický přístup k válce, který nerozlišuje mezi spravedlivými a nespravedlivými válkami, který paušálně odsuzuje všechny války bez ohledu na jejich sociálně politický obsah, sociální úlohu a smysl.

V marxisticko-leninském duchu prováděná mravní výchova příslušníků bratrských armád plní v tomto smyslu úlohu předcházení abstraktně humanistickým a pacifistickým, netřídním přístupům a postojům k současným zahraničněpolitickým jevům a procesům, k sociálnímu zápasu za udržení spravedlivého světového míru a odvrácení světové termonukleární války.

Závěrem je nutné zdůraznit, že mravní výchova příslušníků socialistických armád členských států Varšavské smlouvy se spolupodílí i na

- zabezpečování zahraničněpolitických úkolů zemí socialistického společenství,
- vytváření nejprůzračnějších mezinárodních podmínek pro výstavbu socialismu a komunismu,
- upevňování jednoty, semknutosti a všestranné spolupráce socialistických států,
- podpoře boje dělnické třídy, komunistických a dělnických stran v kapitalistických zemích,

— solidární podpoře sociálních a národně osvobozenecých hnutí ve světě.

— prosazování mírového soužití ve vztazích s kapitalistickými zeměmi,

— energickém čelení agresivním silám imperialismu,

— zabezpečení spravedlivého, trvalého světového míru a uchránění lidstva před novou světovou válkou.

„V zájmu zachování míru a příznivých podmínek pro výstavbu socialistické společnosti uděláme v těsném spojení se Sovětským svazem a dalšími státy socialistického společenství vše, co je v našich silách, aby se upevnila bezpečnost socia-

listického společenství, aby imperialistické agresivní síly nemohly zvrátit nynější vojenskostrategickou rovnováhu.“ (Sborník hlavních dokumentů XVI. sjezdu KSČ. Praha 1981, s. 52.)

Na základě závěrů XVI. sjezdu KSČ bylo na celoarmádním stranickém aktivu ČSLA opětovně zdůrazněno, že: „... ČSLA může své vlastenecké a internacionální poslání plnit jen v jednotě a úzké součinnosti s armádami členských států Varšavské smlouvy, zejména se Sovětskou armádou.“ (Celoarmádní stranický aktiv k rozpracování a realizaci závěrů XVI. sjezdu KSČ v ČSLA. Praha 1981, s. 26.)